

кваліфікаційних ознак складного речення немає, помітним є лише наближення до предикативної самостійності кожної з частин: *І він швидко зібрав усе і заховав до кишені, потім загасив лампу і напомацки вийшов із покою* [5: 438].

Узагальнюючи, варто наголосити, що на сучасному етапі речення з кількома присудками традиційно кваліфікують як «ускладнені речення», що мають проміжний характер. Проте з огляду на неоднозначність наукових позицій дослідження таких синтаксичних структур є перспективним напрямом у синтаксичній теорії та потребує подальших ґрунтовних напрацювань у руслі єдиної школи граматики.

ЛІТЕРАТУРА

1. *Вінтонів М. О.* Актуальне членування речення і тексту: формальні та функційні вияви (Текст) : монографія : (відп. ред. А. П. Загнітко) / М. О. Вінтонів. – Донецьк : Донецький нац. ун-т, 2013. – 327 с.
2. *Загнітко А. П.* Український синтаксис (науково-теоретичний і навчально-практичний комплекс). – Ч. 2. – К. : ІЗМН, 1996. – 240 с.
3. *Каранська М. У.* Синтаксис української літературної мови: Навч. посібник. – К.: Либідь, 1995. – 128 с.
4. *Русская грамматика.* – В 2-х т. / Гл. ред. Н. Ю. Шведова. – М. : Наука, 1980. – Т. II. – 709 с.
5. *Франко І. Я.* Твори в 50 томах. Повісті та оповідання (1896–1900) / Франко І. Я. Зібрання творів у 50 томах. – Т. 20, – К. : Наук. думка, 1979. – 485 с.

*Ханкішисва Юлія
Вінниця*

МІСЦЕ ТЕРМІНОЛОГІЇ В ЛЕКСИЧНІЙ СИСТЕМІ МОВИ

Багатостороннє вивчення спеціальної лексики як основи складової мови для спеціальних цілей починається у ХХ ст. Питання термінознавства стали одним з найбільш актуальних напрямків сучасних лінгвістичних досліджень. Це зумовлено ростом значущості цих аспектів в мові та недостатнім вивченням процесів формування та розвитку в мовах. Поняття терміна і термінології являються ключовими в науці; термін забезпечує точність, ясність і розуміння наукової думки. Однак, незважаючи на найважливіше місце цих понять в системі наукових знань і безліч досліджень,

до цих пір немає єдиної думки з цілої низки основоположних питань термінознавства.

Однією з головних проблем осмислення і вивчення терміна як лінгвістичної категорії в сучасній вітчизняній лінгвістиці є його визначення. За час вивчення особливостей терміна і термінології накопичилася значна кількість визначень поняття «термін». Слово «термін» походить від латинського «terminus» (кордон, межа). Лінгвісти дають різні визначення цього поняття. А. А. Реформатський визначає терміни «як однозначні слова, позбавлені експресивності» [5: 120]. О. В. Суперанська визначає термін «як спеціальне слово (або словосполучення), прийняте в професійній діяльності, яке вживається в особливих умовах» [7: 10].

Термінологія, у свою чергу, становить частину спеціальної лексики, до якої відносять слова і словосполучення, які називають предмети і поняття різних сфер професійної діяльності людини, і які не є загальноживаними. Термінологія представляє собою найбільш динамічну і рухливу лексичну систему мови, тому дослідження в цій галузі мають найчастіше історичну орієнтованість, показуючи, як виникає, розвивається і змінюється в часі термінологія в залежності від розвитку відповідних наук і загального стилю мислення епохи.

Поняття «термінологія» також виявляється багатозначним. Так А. В. Суперанська, Н. В. Подільська, Н. В. Васильєва визначають кілька значень поняття «термінологія»:

- 1) сукупність загальнонаукових термінів;
- 2) сукупність термінів (понять і назв) будь-якої певної галузі знання (будівельна термінологія, медична термінологія і т.д.);
- 3) вчення про освіту, склад і функціонування загальнонаукових термінів;
- 4) вчення про освіту, склад і функціонування термінів певної галузі знання, що вживаються в певній мові, і їх еквівалентах в інших мовах;
- 5) загальне термінологічне вчення [7: 14].

Виходячи з цих понять, можна сказати, що перші два визначення асоціюються з системою понять певної галузі знань, а в трьох останніх поняття термінології корелює з поняттям вчення – науки про систему понять. Таким чином, ми можемо розмежувати існуючі визначення термінології за двома аспектами:

- 1) сукупність терміноелементів, понять і назв;
- 2) вчення про створення терміноелементів, понять і назв.

В. М. Сергєвнн вважає, що термінологія – «сукупність всіх позначень наукових і професійних понять будь-якої галузі знання з їх відносинами і зв'язками між собою і з тією областю знання, для позначення поняттєвих елементів якої вони і були створені і вжиті» [6: 19].

Р. Ю. Кобрін визначає «термінологію» як сукупність (безліч слів і словосполучень, що позначають спеціальні (професійні)) наукові і технічні поняття [3: 12].

Основні точки зору на термінологію як сукупність термінів можна класифікувати наступним чином.

1. Термінологія як складова частина лексики літературної мови. Прихильники цього підходу відмовляються від обмеження терміна будь-якими формальними вимогами, підкреслюючи необхідність вивчення реальних процесів функціонування термінології. Як зазначає В. П. Даниленко, «термінологія розцінюється як підсистема загальнолітературної мови, тобто термінологія знаходиться в межах загальнолітературної мови, але на правах самостійного «сектора». Таке «адміністративно-територіальне» положення термінології є зумовленим, з одного боку, обов'язковістю для неї загальних тенденцій розвитку загальнолітературної мови, з іншого боку, самостійністю в розвитку термінології і навіть можливістю впливу її на розвиток загальнолітературної мови» [1: 32].

2. Термінологія утворює автономний розділ лексики національної мови, що має мало спільного з літературною мовою. Цієї точки зору дотримується Ю. А. Комарова, яка зазначає, що термінологія в цілому відноситься до числа інтегруючих чинників, які дозволяють створювати єдиний інформаційний (науково-технічний, освітній, економічний) простір, оскільки саме термінологія забезпечує інформаційне взаєморозуміння і взаємообмін на національному та міжнаціональному рівнях, сумісність законодавчих, правових і нормативних документів. Однак не можна не враховувати і того факту, що для передачі професійної інформації вкрай необхідні і нейтральні у стилістичному відношенні пласти лексики, мають іншу функціональну специфіку в рамках мови науки [4: 77]. У цей час вищевикладений підхід є найбільш визнаною в спеціальних дослідженнях теорією.

3. Термінологія – взагалі не мова, а система штучно створених знаків. Вченими, які були прихильниками цього підходу є Д. С. Лотте, Л. А. Капанадзе. Так термінологія була виведена зі складу загальнонаціональної мови, і вчені приходять до висновку про штучність терміна як спеціальної одиниці [2: 25].

Таким чином, узагальнюючи викладене, ми розуміємо під терміном слово або словосполучення, співвіднесені зі спеціальним поняттям, явищем або предметом в системі будь-якої галузі знання. Найважливішими ознаками термінологічних мовних одиниць ми вважаємо насамперед співвіднесеність з певним науковим поняттям, точність і системність.

Ми вважаємо термінологію складовою частиною лексики літературної мови, самостійною, але не відокремленою, яка підлягає загальним тенденціям розвитку літературної мови з одного боку, а й деяку незалежність з іншого.

В результаті аналізу поглядів на визначення «терміна» і «термінології» можна стверджувати, що ці питання є одними з найбільш дискусійних в термінознавстві. Оскільки термін є предметом не тільки термінознавства, але і являє собою об'єкт цілого ряду наук, то кожна наука прагне виділити в терміні ознаки, істотні з її точки зору. Так, немає загальноновизнаного тлумачення терміна, досі ведуться дискусії про вимоги, що пред'являються до терміна, його граматичної вираженості, не вирішене й питання про місце термінології в складі мови.

ЛІТЕРАТУРА

1. *Даниленко В. П.* Русская терминология: опыт лингвистического описания / В. П. Даниленко. — М.: Наука, 1977. — 243 с.
2. *Лотте Д. С.* Вопросы заимствования и упорядочения иноязычных терминов и терминологических элементов / Д. С. Лотте // М.: Наука, 1982. — 152 с.
3. *Кобрин Р. Ю.* О понятиях «терминология» и «терминологическая система» / Р. Ю. Кобрин // Научно-техническая информация. — 1995. — Сер. 2. — № 8. — с. 8.
4. *Комарова Ю. А.* К проблеме структурно-содержательного описания терминологии языка науки (на материале терминологии английской системы образования) [Текст] / Ю. А. Комарова // Филология и человек. — № 4. — 2007.
5. *Реформатский А. А.* Введение в языковедение [Текст] / А. А. Реформатский / Изд. 5-е., испр. — М.: Аспект Пресс, 2005. — 536 с.
6. *Сергеевнина В. М.* Принципы системного анализа терминов / В. М. Сергеевнина // Термин и слово. — 1978. — Вып. 1. — С. 25.
7. *Суперанская А. В.* Подольская Н. В. Васильева Н. В. Общая терминология: вопросы теории [Текст] / А. В. Суперанская, Н. В. Подольская, Н. В. Васильева / Отв. ред. Т. Л. Канделаки: Изд. 5-е. — М.: Либроком, 2009. — 288 с.

*Чекарева Євгенія
Харків*

ПРОЦЕСУАЛЬНА ЛЕКСИКА В ДАВНЬОГРЕЦЬКІЙ МОВІ

Високий статус процесуальної лексики в мові і особлива увага мовознавців до її вивчення пояснюється тим, що вона фіксує важливу для людини інформацію про зміни в просторі і часі та виконує фундаментальну і системоутворюючу роль. Л. В. Варпахович з цього приводу зазначає, що ситуація пересічного пізнання — це перш за все чуттєве, перцептивне